

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombaton este.

Kéziratokat vissza nem adunk.

Szerkesztőség: Kazinczy-utca 2.

Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál.

FŐSZERKESZTŐ:

Dr. HOLLÓ ANDOR

Előfizetési ár:

Egész évre 12 korona, félévre 6 korona. Negyed

évre 3 korona. Egyes szám ára 12 fillér

Hirdetéseket a legutányosabb árban közölünk

A magyar nemzet helyzete a világpolitikában.

— febr. 5.

Erről a reánk nézve most legfontosabb kérdéstről érkezett gróf Apponyi Albert a hadsegélyző bizottság rendezte előadások során

Apponyi mint a nyugatnak a kelettel való világraszóló működését mutatta be hallgatóságának a jelenleg dúló ádáz háborút. Megállapította, hogy Oroszország mostani támadása a legveszélyesebb, mely valaha a nyugatot fenyegette; annak a mi nemzetünkre való jelentőségét pedig abban a mondatban foglalta össze, hogy számunkra a összes lehető ségek megnyílnak, ha győzünk, ellenben az összes lehetőségek lezáródnak, ha nem győzünk.

Illusztrációjaképpen az orosz támadásban rejlő veszedelem nagyságának, arra a történeti tényre hivatkozott, hogy Bizánc a keleti szellemet ruházta mindazokra a nemzetekre, melyek a kereszténységet tőle vették, hogy különösen azonban Oroszországra ruházta azt, mely egyenes örököse. Es reá mutatott ezzel kapcsolatosan arra is, hogy azon szellemnek Oroszországban egy töretlen őseréjű, nagyszámú faj áll rendelkezésére, amelynek aggresszív ösztönei világalomra törnek és amelynek a nyugati civilizáció területén is vannak rokonai. Végül még reámutatott arra, hogy a Balkán-félsziget felől bennünket fenyegető veszedelem is csak akkor fog megszűnni, ha Oroszországot legyőzzük s a Balkán a nyugati civilizáció körébe vonjuk.

A földrajzi praedesztináció a magyar államot — úgy mondá — mint önálló és egészséges tényezőt a nyugattal való összeköttetésre utalná, amiből megállapítható, hogy mi magyarok a mostani konflakció közben abban a világpolitikai elhelyezkedésben vagyunk, a mely földrajzi praedesztinációnknak, nemzeti létfeltételeinknek és történeti hivatásunknak megfelel.

Ha sokat ér nekünk a nyugat, mi is sokat érünk a nyugatnak. Sokat érnek neki katonáink, sokat ér neki politikai szervezettségünk: egységünk, önállóságunk. Es ha ez így van, kell, hogy a nyugat elfogadjon minket annak, ami vagyunk; egységes, önálló nemzetnek. Apponyi e öre látja, hogy a háború után nagy feladatok előtt fog állani a magyar nemzeti politika és hogy a konstruktív államművészet magas fokára kell majd emelkedniök azoknak, akik

azt vezetni fogják, amint hogy a nemzet egészének is épen annyi akaratere, mint józan ítéletre lesz szüksége.

A magunk részéről Apponyi eme látokijelentéséhez annak megállapítását kívánjuk fűzni, hogy egymagában a nagy idők varázsa sem nemzeti politikánk vezetőit nem fogja a nagy konstruktív államművészzel felruházni, sem a nemzet egészét a szükséges akaraterevel és józan ítélettel. Nemzeti politikánk nagy hagyományainak korszerű alkalmazásáról van itt szó, amely nagy értelmi munkát és a nemzeti kultúránk meggyöngyült fonalának újból való megerősítését és bizakodó erővel való elszánt megragadását követeli.

Legyünk meggyőződve arról, hogy nagy és nehéz munka áll előttünk. Erre elménkben elő kell készülnünk. Ebben a nagy munkában az egész nemzetnek részt kell vennie; a parlamenti szervezet formájában pedig a munkát csakis a parlamenti pártok keretei között végezheti. Nem egymást halálra üldöző pártokra van szükség, hanem olyanokra, amelyeknek ellenkezése a nemzeti élet magasabb harmóniáját alkotja meg. A kormánypárt szervezve van; de nincs szervezve az ellenzék! Ezt a bűnös műasztást kell pótolnunk, mielőtt csak lehet.

Háborunk a történeti jogért folyik. Az ország jogáért és a dinasztia jogáért azok ellen a bomlasztó erők ellen, melyek történeti államalakulásunkat végpusztulással fenyegetik. E ténynek véglegesen el kell enyésztenie a nemzet és az uralkodóház ellenkezését. A jogért vívott háborúra a jognak béke idején való teljes érvényesülésének kell következnie!

Ujhelyi fiuk orosz fogságban.

Levelek Mandzsuriából.

Egy ujhelyi mozdonyvezető fia, Gávi Lajos, akiről már hosszú idő óta nem kaptak szülei hírt, most végre életjelt adott magáról és két társáról. Mindhármán jól vannak, de sok ezer kilométernyire tőlünk, a messzi Mandzsuriában.

Az érdekes levelek így szólnak: Kedves szülei! Hűia az Istennek egészséges vagyok. Tudatom a kedves szüleit, hogy orosz fogságba kerültem, — de az nem baja, csak megsegít az Isten, hogy haza kerülök valamikor. Ha már idáig

nem volt semmi bajom, talán az u'on sem lesz. Ha megtetszenek kapni a levelet, azonnal tessenek válaszolni, hogy hogy tetszenek lenni. Tessék értesíteni Kovács Sanyinak a szüleit, hogy Jenő életben maradt, nincs semmi baja, ő is itt van velem Nikolsk-Ussurikban. Mag még Tóthnak is itt van a fia, Jenő; neki sincsen semmi baja. Címem: Givai Lajos Kriegsgefangener Nikolsk-Ussurisk, Mandurien.

Boldog karácsonyi ünnepeket kívánok, esőko em az összes gyerekeket, meg mamát, szerető fiut:

Lajos.

Testvérének a következőket írta Givai:

Tudósítok, kedves testvérem, hogy orosz hadifogságba kerültem, hála legyen az Istennek, gész séges vagyok, megőrizte az Isten az életemet, ha megkapod a levelet, azonnal válaszolj, hogy nincs-e semmi bajotok, az urad eljött-e a háborúba, ha megkapod a levelet, értesítsd mamáékat.

Boldog karácsonyi ünnepeket kívánok, mert én itt fogom eltölteni a karácsonyt, meglehet, hogy még a husvétot is, míg bőve lesz, no de nem baj, csak hogy életben maradtam. Csóko! szerető testv. red:

Lajos.

Nem illik henyélni.

— febr. 5.

Nem lehet mondani, hogy kevés lenne a pénz. A katonák, a hadisegély, a nagy katonai bevérszársok rok pénz vittek be a pénz szük világba s a szállítók, kereskedők, iparosok megfelelő értéket kapnak mind ért.

Nagy pénz forog a piacon, sokat ádóz az állam és sokat egyesek, mind-nki megkapja most fokozott jutalmát fáradságának. A hadisegély pedig, amely a közkasszából ered, egyenesen istenáldás a szegényebb embereknek, a támasz nélkül maradt asszonyoknak és gyermekeknek. O yan összegetek adnak kézhöz, amelyet talán hozzátartozóiktól sem láthattak, mert azok nem tudtak rendszeren annyit keresni nem egészben adták át az asszonynak a keresetét, valami mindig maradt a korszakban vagy a sarki boltosnál s hozzá még a férj is otthon volt, ugyanabból a kerestőből tehát a keresőt is el kellett tartani, ami most, amikor a férj a harctéren van, önként eselék.

Négyezer családot tart így az állam Ujhelyen és vármegyében a köznevelőmunkából. Helyes, hogy az

így kapott pénzen a katonák holmijait, az asszonyok ruháikat és ékszereiket kiválthatják a zálogházakból s rendszeren, tisztességesen élnek. Az még helyesebb, hogy a segélyből kis tőkét spórolnak össze, takarékoskodnak, félretesznek. Tegyük is, lehetnek még zordabbak az idők s az se baj, hogy a háború első ijedelmek alatt pihentek egy kicsit. Nehéz is volt dolgozni eleinte, a nagy mozgalmak idején.

De most komolyak az idők és a hazának szüksége van minden dolgos kére. Mikor a férj itthon volt, akkor is dolgozni kellett, sokat; most se szabad tovább henyélni. Kevés a dolgos kéz, ezer a dolog, gondoskodni kell mindenről, mert minden katonáért és a háborúért van. Nem nagyobb munkát kívánunk mindenkitől, hanem legalább annyit, amennyit eddig dolgozott. — A munkát most sem szabad lenézni, mert pénzt lehet vele keresni s a hadisegélyt félre lehet tenni, a napi munkából pedig meg lehet élni, a házimunka és a kézi napszám nem szűz en.

Aki ezt nem teszi, hanem henyél, vét őmagá, gyermekei és a haza ellen. S meg is bünhődik. A pénzügyminiszter ugyanis most elrendelte, hogy a hadisegélyt élvezők, ha a munkakerülést rájuk lehet li ouyítani, a segélyt elvesztetik. Azok, akikre gyermekeik gondozása körül műasztások bizonyíthatók, szintén elveszthetik a segélyt, illetve a gyámügyi hatóság veszi át a gyermekekről való gondoskodást.

A jóérzésű magyar asszonyknál — reméljük — erre nem lesz szükség.

HIREK.

— **Kinevezés.** Kénesi Sándor Ernő helybéli pénzügyi fogalmazó és kataszteri nyilvántartási biztos szolgálaton kívüli viszonybeli hovárdusár főhadnaggyá nevezetett ki.

— **Ujhelyi tisztok előléptetése.** Öfelsége a mikolczi 10. népfőikelf ezrednél szogató számos ujhelyi jóism rönként léptette elő ujabban főhadnaggyokká. Közülük sokan már előzőleg is megkapták vitéz és eredményes működésükért a legfelsőbb elismerés pálmáját, de valamennyien becsülettel megálóták a halályukat a dicőség mezéjén s büszkeségére válnak városnagynak.

A bennünket érdeklő legújabb előléptetések a következők:

Főhadnaggyokká lettek: Harsányi Gyula, Katona Béla, O chváry László, dr. Adriányi Béla, Jákó Gyula, Kopececz József, Kudlioska Károly,

dr. Rudali Izrael, dr. Bajusz Ernő, dr. Kabina József és Poor Jenő.
Főorvosok lettek: dr. Davidovits Jenő és dr. Fried Sámuel segédorvosok.

— **Halálozás.** Nagyenyedi *Denjén* Zoltánné szül. *Adriányi* Sarolta e hó 2-án reggel, élete 36 évében hosszas szenvedés után elhunyt. Vármegyénkben a haláleset kiterjedt rokonságot borított gyászba s általában a leg-szelebb körökben keltett mély részvétet a szép fiatal asszonynak élete delén történt gyászos elhunyt.

Dr. *Luday* Ákos nyiregyházi kir. törvényszéki jegyző tegnap az ujhelyi kórházban elhunyt. Dr. *Buday* Akos legutóbb mint népfelkeltő teljesített szolgálatot s eközben kapott gyógyíthatatlan betegséget, melyen segíteni nem lehetett. Dr. *Buday* kir. bírósági jegyzővé való kinevezetése előtt az ujhelyi törvény-széknél joggyakoroskodott.

— **Eljegyzés.** Klein Jenő eljegyezte *Lipkovits* Honorkát Sátorajhajhelyben.

— **Szolgabírákat sem mentesít** nek a katonai szolgálat alól. A szolga-bírák, tekintettel igen fontos közigazgatási ténykedéseikre, ezid-ig mentesítve voltak a katonai szolgálat alól. Ujabbban azonban a hadügy-miniszter senkit sem mentesít.

— **A kétkoronás bankjegyek.** Az Osztrák-Magyar bank a kétkoronás bankjegyek kibocsátását megszorította, amennyiben ezt a fizetési eszközt kizárólag a katonai szükség-letre kívánja korlátozni, amelyre az eredetileg szánva volt. A polgári szükségletet a bank ezüstforintosok-nak fokozottabb mérvben való kibocsátásával akarja fedezni. Ezen-kivül a bank a kétkoronás jegyeket ujjakkal pótolja, amelyeket a saját-nyomdájában állít elő, míg az első kibocsátás a bank másirányu elfo-lgaltatása miatt a magániparra bízott.

— **Milyen lesz a hadikölcsön-kötvény?** A magyar királyi állam-

nyomda a napokban készül el a hadikölcsönkötvények nyomásával. A pénzügyminiszterium e történelmi jelentőségű értékpapírosok megtervezésével Szarontai Lehotka Istvan iparművész bízta meg. A szép sze-nezésű okmányokon Hadur alakja látható a békét váró Hungáriával: „Háborút a békéért”. Ezenkívül a harmas-halom felett elhaladó Hadak útja, seregeiük mintaképe. Színek és csoportosítások szerint változtatva, öt különböző összeállításban készi-tették az okmányokat, úgy hogy már messziről meg lehet különböz-tetni, melyik milyen jegyzésnek felel meg. Március közepéig az összes kötvényeket kiadják.

— **Gépezetek főmentése a katonai szolgálat alól.** A földmivvelésügyi mi-niszter leiratot intézett Zemplén-megye főispánjához, melyben közli, hogy a közönséges munkásokkal nem helyettesíthető, népfelkeltésre kötelezett, műsított gazdasági gép-kezelők (gépészek) főtétlen szükség esetén, amennyiben behiva nincse-nek, vagy pótlakulásokhoz vannak beosztva, az ekkorü hetetlenül szük-séges idő tartamára a népfelkeltési tényleges szolgálat alól fölmenthe-tők. A már bevonultak csakis egész kivételes és legsürgősebb esetekben szabadsághatók.

Kazinczy-u. 5 sz. alatt az emeleti május hó 1-től, a földszinti lakás azonnal kiadó.

Bőv.: **Rosenberg Sámuelné Kazinczy-u. 5. sz.**

Könyvelési teendőkből jártas

egyének azonnal alkalmazást kap-hatnak az Orsz. közp. hitelsz. sátorajhajhelyi képviselőségénél. (Molnár István-u. 2. sz.)

A néhai Reichard Dávid és neje szül., Zinner Sáli alapítványi tőnegéhez tartozó helybeli szőlő-ben 1914. évben termett 75 hordó bor eladó.

Venni szándékozók felhivatnak, hogy vételi ajánlataikat 1915. évi február 9-ik napjáig Herzog Lipót saujhelyi lakos alapítvány kezelő bizottsági tagnál nyujtsák be, aki az érdeklődőknek a hely-beli ungvári pincében elhelyezett bort meg fogja mutatni és kívánatra mintát is ad belőle.

Dr. Haas Bertalan,
ügyvéd
alapítvány kezelő bizottsági tag.

Tisztelettel értesitem a m. t. közönséget, hogy a

Klein Pál-féle üzletet

megvettem, azt azzal szemben levő Rákóczi u. 6. számu házba helyeztem át és saját nevem alatt tovább vezetem. Amidőn ezt a m. t. hölgy közön-ségnek tudomására hozom, biztosítom egyuttal arról, hogy igyekezní fogok mindenkor a legjobb gyártmányu árut a legnagyobb választékban rak-táron tartani. Vevőimet előzékeny és pontos ki-szolgálásról biztosítva vagyok kiváló tisztelettel:

Blumenfeld Jenő

Mai távirataink.

A miniszterelnökség sajtóosztályának hivatalos közlései.

Heves harc a Kárpátokban.

Ujból 800 foglyot ejtettünk.

Budapest, febr. 4.

Az osztrák-magyar vezérkar jelenti:

Lengyelországban és Nyugatgalliá-ban nevezetes esemény nem történt.

A Kárpátokban a harcok lankadatlan hevességgel folynak. Az arcvonal nyugati szakaszában az ellenséges támadásokat visszautasítottunk. Az erdős Kárpátok középső szakaszában előnyomuló oszlopoknak tegnap is sikerült újból tért nyerni és néhány száz orosz elfogni.

Höfer altábornagy,
a vezérkari főnök helyettese.

Német győzelmek nyugaton.

Berlin, febr. 4.

A nagy főhadiszállásról hivatalosan jelentik:

A nyugati hadszíntéren az északi tenger és a reimsi arcvonal között csak tűzérési harcok folytak. A franciáknak Perthesnél megújított támadásait az ellenség nagy vesztesége mellett visszautasítottuk.

Lessigestől északra és északnyugatra csapataink tegnap támadtak; rohammal áthatoltak három egymás mögött fekvő ellenséges arcvonalon és három kilométernyi szélességben megvetették lábukat a francia főhadállásban.

A franciáknak éjjel folytatott valamennyi ellen-támadását visszaavertük. 7 tisztet, 701 főnyi legény-séget fogtunk el és 9 gépfegyvert, 9 kisebb kaliberű ágyut és sok hadianyagot zsákmányoltunk. Ezen-kivül még csak annyit érdemes megemlíteni, hogy Közép-Vogézekben első ütközetét vívta egy ski-csapat a francia vadászok ellen; az ütközet reánk nézve eredményes volt.

Sikeres támanás Bolinovnál.

*

Válvetett harcunk a Kárpátokban.

Berlin, febr. 4.

A keleti hadszíntéren, Kelet-Poroszországban az oroszoknak Nemtől délre levő állásaink ellen intézett gyenge támadásait visszautasítottuk.

Lengyelországban a Visztulától északra eső ré-szében már említett lovassági harcokhoz csatlako-zott kisebb vegyes csapatosztagok csatározása folyt, Sohacevtől délre az oroszoknak egy éjjeli támadása az ellenségnek súlyos veszteségei mellett össze-omlott. Bolimovtól keletre támadásunk az ellenség heves ellentámadásaival szemben is előbbre halad. A foglyok száma nő.

A Kárpátokban néhány napja a német haderők vállalva küzdenek az osztrák-magyar hadsereggel. A szövetséges csapatok nehéz, behavazott hegyi terepen a szép sikerek egész sorát érték el